

بررسی رابطه بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی، موضوعات شخصیتی و ارتباطات زناشویی

آقاباباییان^۱، منصور حقیقتیان^۲، اصغر محمدی^۳

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

^۲ دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

^۳ استادیار گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

نام نویسنده مسئول:

منصور حقیقتیان

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی، موضوعات شخصیتی و ارتباطات زناشویی است. در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی از نوع پیمایشی استفاده می‌کنیم. جامعه آماری در تحقیق حاضر، مجموعه افراد یا واحدهایی است که در نهایت می‌خواهیم نتایج را به آن تعمیم دهیم جامعه آماری مورد تحقیق ۲۵۸۴۰ نفر برگزیده شده از زوجین شهر اصفهان می‌باشد. به منظور تعیین حجم نمونه ساده‌ترین روش استفاده از فرمول کوکران می‌باشد. جمعیت ما در این تحقیق ۲۵۸۴۰ نفر می‌باشد که بر اساس فرمول کوکران به حجم نمونه ۳۸۶ نفر رسیده ایم. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق، پرسشنامه است که توسط پاسخگو و با راهنمایی مختصری از سوی پرسشگر تکمیل می‌شود. نتایج نشان داد که بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی زوجین رابطه معنادار وجود دارد. بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین رابطه معنادار وجود دارد. بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین رابطه معنادار وجود دارد.

واژگان کلیدی: همسرگزینی، رضایت زناشویی، موضوعات شخصیتی، ارتباطات زناشویی.

مقدمه

ازدواج بر مبنای عشق از لحاظ تاریخی بسیار نوظهور است. ازدواج‌ها در گذشته یک اتحاد رسمی و خشک برای رسیدن به یک نتیجه‌ی منطقی و از قبل حساب شده بود در حالی که امروزه دختر و پسر از ازدواج هدفی گرانقدرتر و والاتر دارند، آنها می‌خواهند تا همبستگی روحی قوی با همسر خود پیدا کنند و در زندگی تماسی مداوم و لذتبخش با روح و جسم همسر خود داشته باشند. در حقیقت می‌توان به جرات گفت که در دنیای امروز اگر موضوع ازدواج صرفاً و صرفاً بدون دخالت عشق به عقل واگذار گردد به ندرت جشنی به نام ازدواج برگزار خواهد شد و هر روز بر تعداد دختران و پسران مجرد افزوده خواهد شد. به دیگر بیان، در گذشته نقش جوانان در انتخاب همسر و تصمیم‌گیری برای ازدواج نقش فعالی نبود و بیشتر بار این مسئولیت بر دوش خانواده‌ها و دوستان بود. در حالی که امروزه برخلاف گذشته دختر و پسر بیشترین مسئولیت را در امر ازدواجشان بر عهده گرفته‌اند و بر این اساس چه بسا بتوان ادعا کرد که اضطراب انتخاب و تشکیل خانواده بیش از گذشته جوانان را تحت فشار می‌گذارد، که خود می‌تواند بر متغیرهای گوناگونی پس از ازدواج اثرگذار باشد. یکی از مهم‌ترین این موارد رضایت زناشویی می‌باشد که به عنوان میزان ادراک زوجین از برآورده نمودن نیازها و تمایلاتشان توسط یکدیگر تعریف می‌شود. از طرفی دیگر طی دهه‌های اخیر شاهد افزایش نرخ طلاق و سست‌تر شدن نظام خانواده هستیم به طوری که روند ازدواج و طلاق ثبت شده طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۲ در سایت سازمان ثبت احوال نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳ به ازای هر ۹/۸ ازدواج صورت گرفته ۱ واقعه‌ی طلاق رخ داده است، این نسبت با نزدیک شدن به سال ۱۳۹۲ کاهش چشم‌گیری داشته به طوری که در نه ماهه‌ی سال ۱۳۹۲ نسبت ازدواج به طلاق ۵/۴ می‌باشد. به عبارتی در مقابل هر ۵/۴ ازدواج ثبت شده ۱ طلاق به ثبت رسیده است. چنین افزایشی در نرخ طلاق باعث شده است تا پژوهش‌های متعددی درباره علل احتمالی آن در سال‌های اخیر انجام شود. از آنجا که تغییرات در نوع همسرگزینی و نبود یک الگوی بومی و جامع در زمینه ازدواج و انتخاب همسر باعث سردرگمی افراد و افزایش استرس ازدواج در آنها شده و پایداری خانواده و سازگاری زوجین را دستخوش تغییرات اساسی کرده و این در حالی است که با ارائه الگویی درست و انتخاب صحیح نوع ازدواج به رضایتمندی زناشویی که شاخص ازدواج موفق می‌باشد دست یافت. لذا این تحقیق به بررسی رابطه بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی، موضوعات شخصیتی و ارتباطات زناشویی می‌پردازد.

مبانی نظری

تعریف ازدواج

ازدواج عملی است که پیوند دو جنس مخالف را بر پایه روابط پایای جنسی موجب می‌شود. بنابراین رابطه دو فرد از یک جنس چه به طور موقت و چه دائم ازدواج خوانده نمی‌شود. از سوی دیگر روابط جسمانی بین دو انسان از دو جنس مخالف، به خودی خود کافی به نظر نمی‌رسد، و ازدواج مستلزم انعقاد و قراردادی اجتماعی است که مشروعیت روابط جسمانی را موجب گردد به بیان دیگر در راه تحقق ازدواج باید شاهد تصویب جامعه نیز باشیم. پس ازدواج در زمره پیچیده‌ترین روابط انسانی است که هیچ یک از روابط انسانی دارای چنین ابعاد وسیع و متعددی نیست. کارلسون در اثرش انطباق‌پذیری و ارتباط در ازدواج، این تعریف را از ازدواج می‌دهد: «ازدواج فرآیندی است از کنش متقابل بین دو فرد، یک مرد و یک زن که برخی شرایط قانونی را تحقق بخشیده‌اند و مراسمی برای بزرگاری زناشویی خود برپا داشته‌اند و به طور کلی عمل آنان مورد پذیرش قانون قرار گرفته و بدان ازدواج اطلاق شده است.»

خانواده و ازدواج

تا قبل از ظهور اسلام نگرش به زن منفی بود و او اعتبار و منزلتی در نظام هستی نداشت. برای تعیین این ادعا به چند دیدگاه در مورد زن اشاره می‌شود. در یونان باستان زن شخصیتی حقوقی و اجتماعی نداشت و با او به عنوان یک شیء قابل تملک و وسیله‌ای برای ارضای شهوت برخورد می‌شد. در روم قدیم زن بسیار حقیر شمرده می‌شد و ارسطو برتری مرد را نسبت به زن انکارناپذیر می‌دانست. به طلوع اسلام زن حقوق فردی و اجتماعی خود را پیدا کرد و منزلت و جایگاه ارزشمندی برای خود بدست آورد. خانواده که ساده‌ترین و قدیمی‌ترین شکل جامعه انسانی می‌باشد، یک واحد اجتماعی است که از تجمع هدف‌دار زن و مرد و فرزندان تشکیل می‌شود و به گفته ویل دورانت: «جایگاه اصلی برای حفظ و تداوم و انتقال آداب و رسوم و میراث فرهنگی و ارزش‌های فردی و اجتماعی محسوب می‌گردد و شرط لازم برای ایجاد یک جامعه سالم و وجود خانواده‌های سالم و در نهایت ازدواج‌های مناسب و درست است.» از این رو ریشه بسیاری از نابسامانی‌های اجتماعی را می‌توان در ازدواج‌های نادرست و نامناسب جستجو کرد. ازدواج تاریخچه طولانی دارد و با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و جغرافیایی مفهوم و روش‌های آن همواره در حال تغییر و دگرگونی بوده است. از نظر لغوی ازدواج ریشه زوج به وزن افتعال و به معنی زن گرفتن و شوهر کردن است. (با یکدیگر جفت شدن) «ازدواج رابطه حقوقی - عاطفی بین زن و مرد است که براساس شرایط و قوانین مشخص

بوسیله عقد حاصل می‌شود و بدین وسیله حق تمتع جنسی و آغاز زندگی مشترک به زوجین اعطا می‌گردد. در حقیقت ازدواج موهبتی الهی است که برای ارضای نیازهای فطری و حیاتی انسان ضرورت دارد و در دین مقدس اسلام محبوب‌ترین عمل نزد خدا محسوب می‌گردد.» (مطهری، ۱۳۵۹: ۴۷)

«هیچ زن و مردی قادر نیست زندگی خود را به تنهایی با شادی و لذت بگذارند، بلکه در کنار همسر و فرزندان به جامعه احساس تعلق می‌کند.» (فرام، ۱۳۷۴: ۶۵).

هدف ازدواج

ازدواج در زندگی جوان سرآغاز استقلال و زندگی و به صورت یک هدف محسوب می‌شود. همین انگیزه جوان را به تلاش و جدیت وا می‌دارد تا شرایط لازم را برای ازدواج خویش فراهم سازد. لیکن خود ازدواج نیز بی‌هدف نخواهد بود. در بین حوادث دوران زندگی، ازدواج از ارزش و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و برای انسان سرنوشت ساز خواهد بود. فردی که می‌خواهد ازدواج کند باید با دقت به هدف و انگیزه خود از ازدواج فکر کند و به بررسی انگیزه‌های خود از ازدواج بپردازد هر نوع ازدواجی فقط برای انجام ازدواج و داشتن زندگی مشترک و بدون هدف و آگاهی‌های لازم صورت پذیرد، اغلب دچار سرنوشتی مبهم و ناخوشایند می‌گردد. مهم‌ترین انگیزه‌ها و اهداف ازدواج به این قرارند:

۱- انگیزه بقای نسل: ازدواج امری طبیعی و غریزی است و غریزه بقای نسل در ازدواج سهم زیادی دارد، ممکن است زن و مردی که با هم ازدواج می‌کنند به اندازه لازم مفهوم منافع مشترک را ندارند اما کمتر مرد و زنی است که آرزو داشتن فرزند را نداشته باشد که این آرزو همان غریزه بقای نسل است.

۲- انگیزه تکامل انسان: هر زن و مرد متفکری سعی دارند با استفاده از تجربیات زندگی گذشته و نتیجه‌گیری‌هایی که کرده‌اند و با یادآوری شکست‌ها و خواسته‌ها و نیازهای ضروری و مهم و سرکوب شده، تا حد توان خود فرزندانشان را طوری تربیت و راهنمایی کنند که دچار شکست‌های مشابه نگردند و در زندگی موفق و سعادتمند شوند. یکی از ویژگی‌های بقای نسل این است که پدر و مادر می‌خواهند تا شکل تکامل یافته خود را در فرزندانشان ببینند و این امر به شکل انگیزه‌ای برای ازدواج در فرد ایجاد می‌شود.

۳- انگیزه و نیاز جنسی: برآورده شدن نیازهای جنسی توسط جنس مخالف یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های ازدواج است که امر طبیعی است و در زندگی زناشویی نقش اساسی دارد و کمتر زندگی زناشویی را می‌توان یافت که بدون داشتن روابط جنسی قابل دوام باشد. لذتی را که زن و مرد از ارضای امیال جنسی خود می‌برند موجب می‌گردد تا بسیاری از مشکلات روزمره زندگی و اختلافات زندگی زناشویی نادیده گرفته شود و وابستگی‌های عاطفی بین زن و شوهر افزایش یابد.

۴- انگیزه و یا میل به داشتن استقلال: خواسته و یا میل داشتن استقلال از سن نوجوانی شروع می‌شود و در دوران جوانی این خواسته ابعاد گسترده‌تری می‌یابد و جوان می‌خواهد که از جهات مادی و فکری و روش‌های زندگی مستقل شود. پسر و دختر به موجب انگیزه‌هایی که برای ازدواج دارند، در یک برهه از زمان این انگیزه را پیدا می‌کنند که مانند پدر و مادر خود صاحب زندگی جداگانه شوند تا بتوانند به استقلال فکری و رفتاری دست یابند و آن چه را که دوست دارند در زندگی خود اعمال کنند.

۵- برآورد شدن نیازهای عاطفی: یکی از نیازهای انسان که به عنوان یکی از اهداف ازدواج محسوب می‌شود، نیاز عاطفی است. فرد از طریق ازدواج توانایی بیشتری در درک از احساسات و عواطف پیدا می‌کند.

۶- انگیزه رفع تنهایی: زندگی در محیط خانوادگی موجب می‌شود که فرزندان خانواده علاوه بر رشد جسمی و روانی به این نکته نیز آگاهی یابند که رفع تنهایی و داشتن خانواده‌ای مستقل، تنها با ازدواج ممکن است و مجرد زیستن مانع بزرگی برای دستیابی به زندگی و تشکیل خانواده است. همچنین با دقت به روند زندگی و این که پدر و مادرها به تدریج پیر می‌شوند و یا با بیماری یکی، دیگری از او پرستاری می‌کند، و یا فوت پدر و مادرها در سنین پیری و بالاخره فکر تنهایی در آینده و ترس از تنها زیستن عاملی می‌شود که فرد را به ازدواج تشویق می‌کند.

انواع ازدواج با توجه به اختیار و آزادی در همسر گزینی

۱. ازدواج اجباری و قهری (تنظیم شده، فرمایشی): که در آن گزینش همسر از طریق والدین با بزرگترها و معمولاً بدون حضور و حتی نظارت طرفین صورت می‌گیرد. بنابراین ازدواجی غیر مستقیم و با واسطه است. (ساروخانی، ۱۳۷۵، ص ۹۰)
۲. ازدواج اختیاری: با حق انتخاب که فرد در انتخاب همسر، حق اعمال نظر و انتخاب دارد. در گذشته اگر ازدواج از قبل ترتیب داده شده بود، زوجین به ندرت براساس جذابیت‌های شخصی انتخاب می‌شدند.

عروس و داماد گاهی با یکدیگر بیگانه بودند. آنها در حالی زندگی خود را شروع می‌کردند که نمی‌دانستند طرف مقابل چه چیزی را دوست دارد و تسلیم آن چه که والدین و فرهنگ به آنها مقرر کرده بود، می‌شدند. پدر و مادر مسئول یافتن یک عروس برای برآوردن فرزند

پسر برای ادامه خط خانواده و حفظ قداست خانواده بودند. حتی در جوامعی که انتخاب، توسط خود طرفین صورت می‌گرفت مانند گذشته تأکید بر این بود که شخص چه کاری می‌تواند انجام دهد، نه اینکه او کیست.

اما امروزه همراهی اغلب دو مفهوم عمده دارد:

۱. انتخاب آزاد همسر به عنوان یک شخصیت واحد.
  ۲. لذت بردن از زمانی که فرد مقابل همراه شخص است (همراهی).
- همراهی به واسطه وجود فرصت و زمان ممکن شده است. همراهی یک نیاز ابتدایی بشر - یعنی نیاز به پاسخ از شخصی دیگر - را ارضاء می‌کند که جامعه شناسان آن را روابط ابتدایی می‌نامند. (بلود و ولف ، ۱۹۶۰ ، صص ۱۴۶-۱۴۸).

انواع ازدواج با توجه به محدوده همسر گزینی

۱. درون همسری که خود به دو صورت است: الف) ازدواج با خویشاوندان و ب) ازدواج با محارم (فرجام ، ۱۳۷۲ ، ص ۲۸)
- در ازدواج با خویشاوندان دو نوع خاص آن یعنی لویرا و سورورا قابل ذکر است. در لویرا جامعه مرد را مجبور می‌کند که بیوه برادر خود را به آن سبب که وارثی نیافته به همسری برگزیند حتی اگر به این کار رغبتی نداشته باشد. در سورورا مرد مجبور است با خواهر همسر فوت شده‌اش ازدواج کند. سورورا به چند زنی نمی‌انجامد اما در لویرا امکان پیدایی چند زنی هست. (ساروخانی ، ۱۳۷۵ ، ص ۳۴)
۲. برون همسری که ازدواج با بیگانگان است. (فرجاد ، ۱۳۷۲ ، ص ۲۸)

انواع ازدواج با توجه به تعداد همسر

۱) ازدواج یک همسر گزینی: که یک زن با یک مرد تشکیل زندگی می‌دهد و متعادل‌ترین و انسانی‌ترین نوع ازدواج است دو بچه‌ها از نظر جسمی و روحی در کمال سلامت متولد می‌شوند و پرورش می‌یابند. البته به شرطی که روابط انسانی بین زن و مرد به خوبی حفظ شود. (فرجاد ، ۱۳۷۲ ، ص ۲۹)

۲) چند همسر گزینی: که شامل همه شکل‌های ممکن چند زنی و چند شوهری است. در حالی که چند همسری از طریق حدود ۷۵ درصد جوامع بشری تشریح داده می‌شود. اما بیشتر ازدواج‌ها در این جوامع در حقیقت تک همسری هستند و این به دلیل این است که شمار مردانی که قابلیت ازدواج دارند با تعداد زنان واجد شرایط ازدواج برابرند. (ساکستون ، ۱۹۹۰ ، ص ۲۳۱)

الف) چند زن گزینی: که امروزه بیشتر در جوامع اسلامی رایج است و مرد می‌تواند چهار زن دائم داشته باشد. شرط لازم این نوع ازدواج این است که مرد بتواند عدالت اقتصادی و اجتماعی را بین زن‌هایش برقرار سازد. البته باید خاطر نشان ساخت که بچه‌های این نوع خانواده معمولاً رفتارهای نامتعادل و نابهنجار دارند. (فرجاد ، ۱۳۷۲ ، ص ۲۹)

ب) چند شوهر گزینی: در این نوع ازدواج یک زن چند شوهر دارد. در نوعی از آن مردی که اول وارد خانه می‌شود، کلاهش را به در خانه آویزان می‌کند و مردان دیگر حق ورود به خانه را ندارند. بچه‌ها از طرف مادر شناخته می‌شوند ثروت از طرف مادر است و مادر روی بچه‌ها تسلط دارد و بر آنها تأثیر می‌گذارد. (فرجاد ، ۱۳۷۲ ، ص ۳۰) گفته می‌شود که چند شوهری بسیار نادر است و شاید بتوان گفت در حدود کمتر از یک درصد جوامع بشری، این شکل ازدواج را ترجیح می‌دهند. (ساکستون ، ۱۹۹۰ ، ص ۲۳۱)

دو رسم چند زن گزینی و چند مرد گزینی بر اثر عوامل گوناگون به میان می‌آیند. مقتضیات زندگی اقتصادی و کمی زن یا مرد از آن جمله بودند. در جامعه‌ی ابتدایی هنگامی که کشاورزی آغاز شد و کارگران فراوان لازم آمدند مردان به چند زن گزیدن و نیز به برده گرفتن پرداختند. کمی تعداد مردان نسبت به زنان در چند زن گیری مؤثر افتاد. در جامعه‌ی ابتدایی، مردان بر اثر زندگی پر فعالیت خود، زودتر از زنان از پا در می‌آمدند اما در عصر حاضر پند شوی گزینی بسیار کمیاب و چند زن گزینی منحصر به برخی جامعه‌های کشاورز و جوامع اسلامی است. ولی دشواری نگهداری چند زن خود به خود باعث محدودیت این رسم شده است. ناگفته نماند که هنوز برخی از قوم‌های دور افتاده مانند تبتی‌ها و توداهای هند جنوبی، بر اقر نفوذ سنت‌های کهن و فقر اقتصادی به اصل چند شویی پایبندند. به این معنی که گاهی زنی با چند برادر ازدواج می‌کند و همه آنان را پدر فرزندان خود می‌شمارد و گاهی چند مرد ناخویشاوند زنی مشترک می‌گیرند و یکی از آنان پدر فرزندان او به شمار می‌آید. (آریانپور ، ۱۳۵۷ ، صص ۴۵۷-۴۵۸).

تئوری‌های جامعه‌شناسی در مورد همسر گزینی:

در این قسمت نظریه‌های مرتبط با موضوع همسر گزینی به اجمال بیان خواهد شد و سرانجام به چارچوب نظری منتخب تحقیق دست خواهیم یافت. در این تحقیق متغیر وابسته ما موفقیت ازدواج و خانواده است و متغیر مستقل انواع همسر گزینی می‌باشند که از نظریات مختلفی استفاده کرده‌ایم.

- **تالکوت پارسونز:** از دید پارسونز جامعه‌پذیری فرآیندی است که طی آن انسان می‌آموزد که نقش‌هایش چیست. این نقش‌ها توسط دیگران برای فرد تعیین می‌شوند. به نظر وی جامعه‌پذیری یک پروسه‌ادگیری است، که هدف آن فراگیری دانش لازم برای انجام رفتاری درست است. رفتار درست هم وظیفه‌ای است که پذیرفته شده است. جامعه‌پذیری فراگیری نقش‌های خویش و درونی کردن ارزش‌ها و هنجارهای نهادی شده‌ای است تا جایی که بتوان به انتقادات دیگران پاسخ داد. جامعه‌پذیری آن چنان تأثیر عمیق بر انسان دارد که طبیعت وی، یعنی غرایز فردی را هم طوری شکل می‌دهد که با ارزش‌های نهادی شده جامعه همسو شوند.

از نظر پارسونز اجتماعی شدن کودک که به وسیله خانواده انجام می‌شود، در حقیقت تداوم استحکام نظام اجتماعی جامعه را که حیاتش وابسته به آن است تعیین می‌کند. پارسونز خانواده‌ای هسته‌ای را مؤسسه‌ای می‌داند که وظیفه انتقال هنجارها و ارزش‌ها به کودک را بر عهده داشته و این ارزش‌ها از طریق نقش‌هایی که والدین در خانواده و جامعه ایفا می‌کنند، به کودک القا می‌شود.

وی می‌گوید: بر حسب تصور برخی از روان‌شناسان چنان چه فرض کنیم که اساس شخصیت انسانی به طور زیست‌شناختی مستقل از دیگری، با نظام اجتماعی معین می‌شد، دیگر برای تولید مثل احتیاجی به سازمان اجتماعی خانواده وجود نداشت، اما وجود خانواده از آن جهت ضروری است که شخصیت انسان زاده نمی‌شود بلکه از طریق فرآیند اجتماعی شدن ساخته می‌شود. آنها (خانواده‌ها) کارخانه‌هایی هستند که شخصیت انسان را تولید می‌کنند. بنابراین به نظر ما، دو کارکرد اساسی و تقلیل‌ناپذیر خانواده‌ها عبارتند از:

اول: اجتماعی کردن اولیه فرزندان به طوری که بتوانند حقیقتاً به صورت عضوی از جامعه درآیند که در آن متولد شده‌اند، دوم: تثبیت شخصیت بزرگسالان جمعیت یک کشور. پارسونز معتقد است فرآیند اجتماعی شدن از طریق سه مکانیسم اصلی تعمیم، تقلید و همانندسازی عمل می‌نماید. براساس نظر جامعه‌شناسان، افراد براساس تفاوت در اجتماعی شدن نشان دارای شیوه‌های متفاوتی از رفتار و نگرش هستند که ماهیت شخصی ویژه‌ای به آنان می‌بخشد. با توجه به این که در این تحقیق معیارهای همسرگزینی در بین دانشجویان بررسی می‌شود، از این رو به بررسی مفهوم جامعه‌پذیری و مباحث مربوط به آن نیز پرداخت می‌شود.

- **بررسی خانواده از نظر امیل دورکیم:** امیل دورکیم معتقد است، جامعه تحت لوای امری به نام وجدان جمعی زندگی می‌کند و از این طریق خواسته‌های خود را به مردم منتقل می‌کند. در این پروسه اولین فرآیند هنجارها و ارزش‌ها هستند که در هر جامعه‌ای با توجه به فرهنگ آن جامعه متغیر است. این هنجارها و ارزش‌ها از طریق پروسه درونی شدن به افراد جامعه آموزش داده می‌شود و در صورتی که این مرحله مهم با دقت انجام شود افراد پای در مرحله بعدی می‌گذارند. در خصوص موضوع این کار پژوهشی می‌توان چنین گفت که جامعه ایران اسلامی با ارائه معیارهای خاص و قابل قبول اکثریت افراد جامعه در سیستم آموزش رسمی و غیررسمی به آنان آموزش می‌دهد که چگونه انتخاب همسر کنند و ارزش‌ها و هنجارهای خاص خود را از طریق پروسه درونی شدن به آنان منتقل می‌کند، حال اگر افراد این ارزش‌ها و هنجارهای خاص خود را که از طریق پروسه درونی شدن به آنان منتقل می‌کند، درونی کرده و از آن خود کنند، براحتی وارد مرحله تقسیم کار شده و هر یک وظایفی را در خانواده به عنوان زن یا مرد بر عهده گرفته و به زندگی می‌پردازند. اگر فرد در مرحله قبلی یعنی آموزش هنجارها ناموفق باشند، در این مرحله دچار مشکل شده و در زندگی خانوادگی به تلاطم می‌افتند. در مرحله بعدی اگر هنجارها را خوب پذیرفته و اجرا کنند و در نظام تقسیم کار نیز موفق باشند، به مرحله وفاق اجتماعی می‌رسند. یعنی تمام خانواده‌ها با توجه به معیارهای جامعه با صلح و صفا به زندگی عادی و بدون مشکل خود سرگرم شده و به هم پیوند می‌خورند. پس جامعه به همبستگی اجتماعی می‌رسد. پس از این همبستگی که در نتیجه وفاق اجتماعی به وجود آمده است، به مرحله ثبات اجتماعی می‌رسند که این ثبات یا مکانیکی است یا ارگانیکی که بستگی به پیشرفت و تعالی جامعه دارد. می‌بینیم که اگر از اساس و بنیان کار گزینش همسر دچار مشکل شود، نهایتاً تا آخر خط جامعه را دچار مشکل می‌کند. بی‌گمان به همین دلیل است که امروز در جامعه شاهد ناهنجاری‌ها و انحرافات خاصی هستیم که تضاد خانواده در آن کم اهمیت نیست. با سهل‌انگاری‌هایی که از ابتدا می‌شود، جامعه در نهایت کار به مشکلات زیادی برخورد می‌کند و چون کلاف سردرگمی بهم می‌پیچد.

اینک با توجه به مشکلات خاصی که به لحاظ انحرافات اجتماعی در انواع مختلف آن در جامعه ایران امروز وجود دارد متوجه می‌شویم که خانواده کارکرد خود را به خوبی انجام نمی‌دهد و این هم بی‌گمان بی‌ارتباط به مرحله آغازین شروع زندگی مشترک یعنی انتخاب همسر نیست. پس باید با آموزش‌های درست و اصولی از ابتدا جوانان را با نگرش‌های درست انتخاب همسر آشنا کنیم تا بتوانند زندگی خوبی را پی‌ریزی کنند و جامعه را از گرداب مسائل و مشکلات خاص اجتماعی برهانند.

از نظریه دورکیم در مورد چگونگی انتخاب همسر و انتخاب نادرست و تأثیر آن در ساختار خانواده و نهایت جدایی و طلاق و عدم پایداری خانواده که به عنوان یکی از نظریات اصلی و اساسی در این تحقیق از آن بحث شده است.

نظریه دورکیم در مورد دین و اعتقادات مذهبی: «به عقیده دورکیم دین یک پدیده اساساً اجتماعی است، پس مقولات بنیادی اندیشه بشری نیز باید از جامعه سرچشمه گرفته باشد، وی معتقد است چون در جامعه زندگی می‌کنیم می‌توانیم به چنین شیوه‌ای مفهوم سازی کنیم.» (ملکم همیلتون، ۱۳۷۷: ۱۷۲)

نظام‌های طبقه‌بندی توتمی که در تاریخ اندیشه بشری نخستین بار پدیدار می‌شوند، الگویی از سازمان اجتماعی دارند. این نظام‌ها را از صورت جامعه می‌گیرند. در نتیجه این سازمان اجتماعی کلان است که مقولات بنیادی اندیشه را ساخته و در نتیجه اندیشیدن را امکان پذیر ساخت.

به نظر دورکیم دین چیزی جز نیروی جمعی جامعه نیست. دین نظامی فکری است که افراد جامعه را به وسیله آن به خودشان باز می‌نمایند و روابط مبهم و در ضمن صمیمانیشان را با جامعه از این طریق بیان می‌کنند، پس به نظر وی دین نذک توهم است نذک چیز اساساً ساختگی، دین فقط نظامی از باور داشت‌ها و مفاهیم نیست، زیرا که دین نظام کنش نیز هست و در برگیرنده مناسک عملی است. و این مناسک اساساً برای فقط انسجام گروهی‌اند.

مذهب نیرویی بی‌نام و غیرشخصی است که در هر یک از موجودات وجود دارد، بی‌آن که با آنها آمیخته شود. هیچ موجودی تماماً مالک آن نیست، همه در آن شریک هستند. دین به عنوان یک واقعیت اجتماعی باقی می‌ماند، افراد می‌آیند و می‌روند ولی آن وجود دارد. دورکیم دین را به عنوان شیرازه اجتماعی مطرح می‌کند، کارکرد واقعی این آیین برانگیختن یک نوح حالت روحی است که از نیروی اخلاقی و اعتماد به نفس ترکیب می‌شود. آیین‌ها اگر برگزار می‌شوند، احساسات مشترکی را تجربه می‌کنند و به گونه‌ک کنش جمعی آن را بیان می‌کنند.

پیشینه تحقیق

جمشید بهنام در کتاب خود تحت عنوان "ساخت خانواده و خویشاوندی در ایران" ضمن مطالعه نوع خویشاوندی به نکات جالبی در مورد ازدواج در ایران و متغیرهای مؤثر اشاره دارد. وی می‌نویسد:

"می‌توان گفت که تمایل به ازدواج با خویشان و خصوصاً ازدواج بین دختر عمو و پسر عمو در ایران رواج دارد. نگاهی به نتیجه چند مطالعه این نتیجه را بدست می‌دهد که:

- ۱) ازدواج با خویشان به تدریج که از روستا به شهر نزدیک می‌شویم کاهش می‌یابد ولی هنوز اهمیت زیاد دارد.
  - ۲) ازدواج بین پسر عمو و دختر عمو بالاترین نسبت را در مجموع ازدواج‌های همخون در شهر و ده دارد.
  - ۳) ازدواج با دختر دایی در شهر تهران و روستاهای مازندران و گرگان در مرتبه دوم اهمیت قرار دارد.
  - ۴) ازدواج با دختر خاله با فاصله کمی پس از ازدواج با دختر دایی قرار می‌گیرد.
  - ۵) ازدواج در شهر با خویشان مادر بیشتر بوده است و در روستا با خویشان پدری، ولی در هر دو محیط ازدواج بین دختر عمو و پسر عمو بیشترین ازدواج بوده است (بهنام، ۱۳۵۲: ۵۲ تا ۵۶ با تلخیص).
- عبدالمعبود انصاری در تحقیق خود در مورد ایرانیان مهاجر در ایالات متحده آمریکا که طی سال‌های ۱۹۷۴ تا ۱۹۸۲ در سه ایالت این کشور انجام داده است به این نتیجه رسیده که "ازدواج ایرانیان با (غیرایرانیان) خاصه غیر مسلمانان پدیده‌ای جدید است و درست مانند تحصیلات غربی محصول غربی شدن ایرانیان است" (انصاری، ۱۳۶۹: ۱۳۶) علیرغم حساسیت این مسئله در داخل کشور و حرام بودن آن وی ادعا کرده که این امر محصول آزاد شدن از نظارت پدر و مادر و جذب گشتن به ارزش‌های غربی و نهادهای آن است.
- باقر ساروخانی در تحقیق خود در سال ۱۳۴۴ در تهران به این نتیجه می‌رسد که در جامعه ایرانی که فاقد تحرک اجتماعی است، شاهد درون همسری بیش از حد متعارف می‌باشیم و در این جامعه شاخص‌های گوناگون (مشاغل پدران زوجین) نشان از گرایش شدید انسان‌ها به درون همسری دارد. وی می‌گوید که "با همه این مسائل شاهد ارتقای نسبتاً محدود مرد از طریق ازدواج در سطوح طبقاتی هستیم (ساروخانی: ۱۳۷۱-۱۲۶) وی در زمینه سن و ازدواج در ایران معاصر می‌نویسد. "فزونی سن مرد در ازدواج در ایران بصورت یک هنجار پذیرفته مطرح است ولی این تفاوت به مرور کاهش می‌یابد. همچنین اگر مردان از نظر شغلی و اجتماعی در ایران در حدی محدود ارتقاء پذیرند از نظر سنی همواره با زنانی جوان تر از خود ازدواج می‌کنند. ازدواج زنان با شوهری از نظر تحصیلی بالاتر، نابرابری فرصت‌های آموزشی در گذشته ایران زمین را به نمایش می‌گذارد (پیشین، ۱۳۲).

۵- معصومه آشتیانی مقدم در بررسی "معیار همسرگزینی در بین دانشجویان" به این نتایج نائل شده است که مردان کمتر از زنان دانشجویان مدرک تحصیلی را ملاک قرار می‌دهند. مردان بکار فرهنگی (کار در مراکز فرهنگی-تربیتی) برای زنان خود بیشتر راغبند. زیبایی زن برای مردان خیلی بیشتر از تحصیلات آنان مهم می‌باشد در حالی که برای زنان اهمیت چندانی ندارد، زنان بیشتر از مردان اختلاف سنی را پذیرا می‌باشند در حالی که مردان کمتر به این مسئله قائلند و دانشجویان ازدواج با بیگانه را بر ازدواج فامیلی ترجیح می‌دهند (آشتیانی مقدم، ۱۳۵۷: ۶۷).

فرضیه‌های تحقیق

۱. بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی زوجین رابطه معنادار وجود دارد.
۲. بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین رابطه معنادار وجود دارد.
۳. بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین رابطه معنادار وجود دارد.

روش تحقیق

در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی از نوع پیمایشی استفاده می‌کنیم. جامعه آماری در تحقیق حاضر، مجموعه افراد یا واحدهایی است که در نهایت می‌خواهیم نتایج را به آن تعمیم دهیم جامعه آماری مورد تحقیق ۲۵۸۴۰ نفر برگزیده شده از زوجین شهر اصفهان می‌باشد. به منظور تعیین حجم نمونه ساده‌ترین روش استفاده از فرمول کوکران می‌باشد. جمعیت ما در این تحقیق ۲۵۸۴۰ نفر می‌باشد که بر اساس فرمول کوکران به حجم نمونه ۳۸۶ نفر رسیده ایم. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق، پرسشنامه است که توسط پاسخگو و با راهنمایی مختصری از سوی پرسشگر تکمیل می‌شود.

یافته‌های تحقیق

فرضیه اول: بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر رضایت زناشویی زوجین تفاوت معنادار وجود دارد. جهت مقایسه ی سبک‌های همسر گزینی(سنتی، نیمه سنتی و مدرن) بر رضایت زناشویی زوجین از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. در ادامه جدول ۱، نتایج آزمون پیش فرض تساوی واریانس گروه‌ها و جدول ۲، نتایج آزمون تحلیل واریانس را نشان می‌دهند.

جدول ۱: آزمون لوین برای بررسی تجانس واریانس های مورد مطالعه

معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	ضریب F	آماره متغیر
۰/۳۵۱	۳۷۵	۲	۱۳/۲۴	سبک های همسر گزینی

نتایج آزمون لوین در جدول ۱، نشان می‌دهد که پیش فرض همگنی واریانس گروه‌های مورد مطالعه به علت عدم معنی داری آزمون لوین ($p > 0/05$) تایید می‌شود.

جدول ۲: مقایسه سبک های همسر گزینی(سنتی، نیمه سنتی و مدرن) بر رضایت زناشویی زوجین

معنی داری	آماره F	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره منبع
۰/۰۰۱	۱۲۳/۰۷	۲ ۳۷۵ ۳۷۷	۵۲۳۴/۰۲ ۶۵/۱۴	رضایت زناشویی زوجین بین گروه ها درون گروه ها کل

نتایج جدول ۲، نشان می‌دهد که بین سبک‌های همسر گزینی(سنتی، نیمه سنتی و مدرن) بر رضایت زناشویی زوجین تفاوت معنی داری مشاهده می‌شود ($F(2, 375) = 123/07, p = 0/001$). با توجه به مشاهده‌ی اثر معنی دار و همچنین برقرار بودن پیش فرض همگنی واریانس‌ها، در ادامه مقایسه‌های چندگانه شفه بین گروه‌های مورد مطالعه بررسی می‌شود. خلاصه نتایج این آزمون‌ها در جدول ۳، نشان داده شده است.

جدول ۳: مقایسه‌های چندگانه شفه برای بررسی میانگین سبک‌های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) بر رضایت زناشویی زوجین

معنی داری	خطای استاندارد	اختلاف میانگین	آماره متغیر
۰/۰۰۰۱	۰/۸۳	۲۴/۹۲	سنتی - نیمه سنتی
۰/۰۰۰۱	۰/۹۴	۶/۳۷	سنتی - مدرن
۰/۰۰۲	۰/۷۰	۱۸/۵۵	نیمه سنتی - مدرن

مقایسه‌های چندگانه شفه در جدول ۳، نشان می‌دهد که بین سبک‌های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) بر رضایت زناشویی زوجین تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌شود.

نتایج آزمون تعقیبی شفه در جدول ۳، نشان می‌دهد که میزان رضایت زناشویی:

بین سبک ازدواج سنتی با نیمه سنتی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

بین سبک ازدواج سنتی با مدرن تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

بین سبک ازدواج نیمه سنتی با مدرن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

از این رو در بین افرادی که با شیوه همسرگزینی آشنایی به هنگام خواستگاری (و در مدتی کمتر از ۶ ماه عقد و عروسی کردن) (سنتی) اقدام به گزینش همسر نموده‌اند با افرادی که با شیوه " (گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده‌های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی)، همسر خود را انتخاب نموده‌اند و همچنین با افرادی که همسر خود را با شیوه آشنایی و دوستی قبل از ازدواج (بدون دخالت اولیه خانواده‌ها) (مدرن) انتخاب کرده‌اند تفاوت معناداری وجود دارد و افرادی که با شیوه (گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده‌های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی) همسرگزیده‌اند از میزان رضایت زناشویی بیشتری نیز برخوردارند.

فرضیه دوم - بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین تفاوت معنادار وجود دارد.

جهت مقایسه‌ی سبک‌های همسر گزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. در ادامه جدول ۴، نتایج آزمون پیش فرض تساوی واریانس گروه‌ها و جدول ۵، نتایج آزمون تحلیل واریانس را نشان می‌دهند.

جدول ۴: آزمون لوین برای بررسی تجانس واریانس‌های مورد مطالعه

معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	ضریب F	آماره متغیر
۰/۷۲۳	۳۷۵	۲	۸۵/۱۴	سبک‌های همسر گزینی

نتایج آزمون لوین در جدول ۴، نشان می‌دهد که پیش فرض همگنی واریانس گروه‌های مورد مطالعه به علت عدم معنی‌داری آزمون لوین ($p > ۰/۰۵$) تایید می‌شود.

جدول ۵: مقایسه سبک‌های همسر گزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین

معنی داری	آماره F	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره منبع
۰/۰۰۱	۲۳۵/۱۰	۲	۷۲۵۶/۰۲ ۵۸/۲۳	بین گروه‌ها درون گروه‌ها کل
		۳۷۵		سبک‌های همسر گزینی
		۳۷۷		

نتایج جدول ۵، نشان می‌دهد که بین سبک‌های همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌شود ($F(2, 375) = 234/10, p = 0/001$). با توجه به مشاهده‌ی اثر معنی‌دار و همچنین برقرار بودن پیش فرض همگنی واریانس‌ها، در ادامه مقایسه‌های چندگانه شفه بین گروه‌های مورد مطالعه بررسی می‌شود. خلاصه نتایج این آزمون‌ها در جدول ۶، نشان داده شده است.

جدول ۶: مقایسه‌ی چندگانه شفه برای بررسی میانگین سبک‌های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین

معنی داری	خطای استاندارد	اختلاف میانگین	آماره متغیر
۰/۰۰۰۱	۱۱/۲۵	۱۷/۹۴	سنتی - نیمه سنتی
۰/۸۴	۰/۲۱	۰/۶۳	سنتی - مدرن
۰/۰۰۱	۹/۱۴	۱۷/۳۲	نیمه سنتی - مدرن

مقایسه‌های چندگانه شفه در جدول ۶، نشان می‌دهد که بین سبک‌های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌شود.

نتایج آزمون تعقیبی شفه در جدول ۶، نشان می‌دهد که میزان رضایت زناشویی از نظر موضوعات شخصیتی زوجین:

بین سبک ازدواج سنتی با نیمه سنتی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

بین سبک ازدواج سنتی با مدرن تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

بین سبک ازدواج نیمه سنتی با مدرن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

از این رو بین افرادی که با شیوه همسرگزینی آشنایی به هنگام خواستگاری (و در مدتی کمتر از ۶ ماه عقد و عروسی کردن) (سنتی) اقدام به گزینش همسر نموده‌اند با افرادی که با شیوه "گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده‌های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی)، همسر خود را انتخاب نموده‌اند و همچنین با افرادی که همسر خود را با شیوه آشنایی و دوستی قبل از ازدواج (بدون دخالت اولیه خانواده‌ها) (مدرن) انتخاب کرده‌اند تفاوت معناداری وجود دارد و افرادی که با شیوه گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده‌های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی) همسرگزیده‌اند از میزان رضایت زناشویی از نظر موضوعات شخصیتی زوجین بیشتری نیز برخوردارند.

فرضیه سوم- بین انواع همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین تفاوت معنادار وجود دارد.

جهت مقایسه‌ی سبک‌های همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. در ادامه جدول ۷، نتایج آزمون پیش فرض تساوی واریانس گروه‌ها و جدول ۸، نتایج آزمون تحلیل واریانس را نشان می‌دهند.

جدول ۷: آزمون لوین برای بررسی تجانس واریانس‌های مورد مطالعه

معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	ضریب F	آماره متغیر
۰/۵۴۲	۳۷۵	۲	۶۸/۱۲	سبک‌های همسرگزینی

نتایج آزمون لوین در جدول ۷، نشان می‌دهد که پیش فرض همگنی واریانس گروه‌های مورد مطالعه به علت عدم معنی‌داری آزمون لوین ($p > 0/05$) تایید می‌شود.

جدول ۸: مقایسه سبک های همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین

معنی داری	آماره F	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره منبع	
				بین گروه ها	سبک های همسرگزینی
۰/۰۰۱	۲۳۴/۱۱	۲ ۳۷۵ ۳۷۷	۶۵۲۴/۱۳ ۳۶/۲۵	درون گروه ها	کل

نتایج جدول ۸، نشان می دهد که بین سبک های همسرگزینی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر موضوعات شخصیتی زوجین تفاوت معنی داری مشاهده می شود ($p=0/001$, $F(2, 375)=234/11$). با توجه به مشاهده اثر معنی دار و همچنین برقرار بودن پیش فرض همگنی واریانس ها، در ادامه مقایسه های چندگانه شفه بین گروه های مورد مطالعه بررسی می شود. خلاصه نتایج این آزمون ها در جدول ۹، نشان داده شده است.

جدول ۹: مقایسه های چندگانه شفه برای بررسی میانگین سبک های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین

معنی داری	خطای استاندارد	اختلاف میانگین	آماره متغیر
۰/۰۰۱	۰/۱۴	۷/۰۰	سنتی- نیمه سنتی
۰/۵۱	۰/۲۱	۱/۸۸	سنتی- مدرن
۰/۰۰۱	۱/۱۳	۵/۱۲	نیمه سنتی- مدرن

مقایسه های چندگانه شفه در جدول ۹، نشان می دهد که بین سبک های همسر یابی (سنتی، نیمه سنتی و مدرن) از نظر ارتباطات زناشویی زوجین تفاوت معنی داری مشاهده می شود.

نتایج آزمون تعقیبی شفه در جدول ۹، نشان می دهد که میزان رضایت زناشویی از نظر ارتباطات زناشویی زوجین:

بین سبک ازدواج سنتی با نیمه سنتی تفاوت معنی داری وجود دارد.

بین سبک ازدواج سنتی با مدرن تفاوت معنی داری وجود ندارد.

بین سبک ازدواج نیمه سنتی با مدرن تفاوت معنی داری وجود دارد.

از این رو در بین افرادی که با شیوه همسرگزینی آشنایی به هنگام خواستگاری (و در مدتی کمتر از ۶ ماه عقد و عروسی کردن) (سنتی) اقدام به گزینش همسر نموده اند با افرادی که با شیوه "گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی)، همسر خود را انتخاب کرده اند تفاوت معناداری وجود دارد و افرادی که با شیوه (گذراندن مدت و دوستی قبل از ازدواج (بدون دخالت اولیه خانواده ها) (مدرن) انتخاب کرده اند تفاوت معناداری وجود دارد و افرادی که با شیوه (گذراندن مدت زمانی بیش از ۶ ماه به عنوان نامزد با نظارت آگاهی خانواده های هر دو طرف و آزادی در مورد قطع یا ادامه ارتباط) (نیمه سنتی) همسرگزیده اند از میزان رضایت زناشویی از نظر ارتباطات زناشویی زوجین بیشتری نیز برخوردارند.

نتیجه گیری و پیشنهادات

موفقیت و ثبات در ازدواج و نیز رضایت از زندگی زناشویی از جمله مواردی است که تأمین کننده بهداشت روانی خانواده و در نتیجه بهداشت روانی جامعه می باشد. کیفیت رابطه زوج ها، زیربنایی را شکل می دهد که کارکرد آتی کل خانواده و سلامت جسمانی و روانی اعضا روی آن بنا می شود. بر این اساس، مهم ترین ملاک تعیین کننده خانواده های سالم، رضایت زوج از ازدواج است (حسینی بیرجندی، ۱۳۹۰). شکل گیری مطالعات متعدد در این حوزه خود نشانگر اهمیت روز افزون این مقوله می باشد. در بخش گسترده ای از پژوهش های مربوط به ازدواج، نتایج پژوهش ها نشان دهنده تغییر در ارزش های زناشویی است. نتایج پژوهش ها به تغییر نظام همسرگزینی در جوامع اشاره دارد و حاکی از آن است که عشق به عنوان دلیل ازدواج باعث ایجاد ترجیحات جدیدی در همسرگزینی شده است (مظاهری و همکاران، ۱۳۸۸).

در پایان پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

پیشنهاد می‌شود از نتیجه پژوهش حاضر در مراکز مشاوره خانواده و مراکز آموزش پیش از ازدواج و همچنین در مشاوره‌های پیش از ازدواج برای آگاهی بیشتر زوجین از تأثیرات سبک همسرگزینی کمک گرفت. پیشنهاد می‌شود در جلسات آموزشی در فرهنگسراها و مراکز آموزشی می‌توان به تشریح نقش سبک همسرگزینی در افزایش رضایتمندی زناشویی پرداخته و بدین طریق راه پیشگیری از طلاق و مشکلات زناشویی و به تبع آن افزایش رضایت زناشویی را هموارتر ساخت.

منابع و مراجع

- [۱] انصاری، عبدالمعبود (۱۳۶۹). ایرانیان مهاجر در ایالات متحده، پژوهشی در حاشیه نشینی دوگانه، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: انتشارات آگه.
- [۲] آشتیانی مقدم، معصومه (۱۳۵۷). معیار همسرگزینی در بین دانشجویان، پایان نامه کارشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران.
- [۳] آگبرن، ویلیام و نیمکوف، مایر (۱۳۵۷). زمینه جامعه‌شناسی، امیرحسین آریان‌پور، تهران، چاپ یازدهم.
- [۴] بهنام، جمشید (۱۳۵۲). ساخت‌های خانواده و خویشاوندی در ایران، تهران: انتشارات خوارزمی.
- [۵] حسینی بیرجندی، مهدی (۱۳۹۰). آموزش و مشاوره قبل از ازدواج. تهران: انتشارات آوای نور.
- [۶] ساروخانی، باقر (۱۳۷۵). مبانی جامعه‌شناسی خانواده، انتشارات سروش، تهران، چاپ دوم.
- [۷] ساروخانی، باقر. (۱۳۷۱ الف). درآمدی بر دایرةالمعارف علوم اجتماعی، تهران: انتشارات کیهان.
- [۸] فرجاد، محمدحسین (۱۳۷۲). آسیب‌شناسی اجتماعی، ستیزه‌های خانوادگی و طلاق، تهران: انتشارات منصوره.
- [۹] فروم، اریک (۱۳۷۴). هنر عشق ورزیدن، پوری سلطانی، مروارید.
- [۱۰] مطهری، مرتضی (۱۳۵۹). نظام حقوق زن در اسلام، تهران، صدرا.
- [۱۱] مظاهری، علی؛ صادقی، منصوره السادات؛ نصرآبادی، ام لیلی و انصاری نژاد، فاطمه (۱۳۸۸). رابطه سبک‌های همسرگزینی با کیفیت و پایداری ازدواج. فصلنامه راهبرد فرهنگ، ۵: ۷۲-۵۵.
- [۱۲] همیلتون، ملکم (۱۳۷۷). جامعه‌شناسی دین، محسن ثلاثی، نشر تبیان.
- [13] Blodd, Roberto and D .M. Wolf (1960). *Husbands and Wives*, Glenco Illinois: The Free Press.